

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

MILOŠ JIRÁNEK
(* 1875 - † 1911)

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí: 1887–1911 (1965)

Značka fondu: 30

Číslo evidenčního listu NAD: 43

Evidenční číslo inventáře: 131

Zpracovala: Alena Hájková, Lucie Večerníková

Místo: Praha 1994, 2016

Miloš Jiránek (1875-1911)

Miloš Jiránek (též pseudonym Václav Zedník) se narodil 19. listopadu 1875 v Lužci nad Vltavou. Byl českým malířem, výtvarným kritikem, literátem a překladatelem. V malířské tvorbě byl ovlivněn impresionismem.

Jiránekův otec byl protestantský statkář a mlynář, matka pocházela z bohatého selského rodu Kratochvílů. Při studiích na akademickém gymnáziu v Praze bydlel v rodině Jaroslava Vrchlického. Zvládal skvěle cizí jazyky a mnohé knihy četl v originále. Od roku 1894 studoval na Filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity a od roku 1895 na pražské Akademii výtvarných umění (1895-1899), nejdříve u Maxmiliána Pirnera a po roce přešel do ateliéru Vojtěcha Hynaise. Roku 1897 vstoupil do SVU Mánes. Od roku 1899 přispíval do Volných směrů. V únoru 1900 cestoval do Mnichova, dále do Benátek a Terstu, na podzim odjel s přítelem Arnoštem Hofbauerem na Světovou výstavu do Paříže. Potkal se zde mj. se sochařem Augustem Rodinem.

Miloš Jiránek se nemalou měrou podílel na zrealizování pražských výstav génů tehdejšího moderního umění. V roce 1902 to byl August Rodin, o tři roky později pak Edvard Munch. Od roku 1903 zajížděl po tři roky na Slovensko, kde se pokusil o realizaci zbojnického cyklu. Pro Jiránekovu tvorbu po roce 1905 bylo důležité seznámení s Antonínou Zedníkovou, která se stala umělcovou manželkou. Jeden čas bydlel na Hradčanech v Lumbeho vile, odkud pak také maloval netradiční pohledy na blízký Pražský hrad. Mezi nejslavnější obrazy se řadí „Sprchy v pražském Sokole“ (1901-1903) a „Písaři“ (1910).

V roce 1910 se v Topičově salonu konala Jiránkova první samostatná výstava. Následující rok se mu narodila dcera Milada. Na sklonku podzimu 1910 se nervově zhroutil a zemřel na tuberkulózní zánět mozkových blan. Stalo se tak 2. listopadu 1911 v Praze v nedožitých 36 letech. Miloš Jiránek byl pochován na Olšanských hřbitovech v Praze.

Literatura

Bužgová Rambousková Eva, Miloš Jiránek: Volná grafika, Praha 1962

Jiránek Ladislav, Miloš Jiránek, František Borový, Praha 1936

Novotný Kamil, Miloš Jiránek, Praha 1936

Birnbaumová Breindlová Alžběta - Černá Věra, Miloš Jiránek (1875-1911), in: Opuštěná paleta, 1942, s. 36-38

Lamač Miroslav, K výstavě Miloše Jiráňka in: Výtvarné umění II, č. 7-8, 1952/08, s. 346-348

Šalda F. X., Dva mrtví protichůdci: Jiránek a Kubišta, in: Volné směry XXI, 1921-1922, s. 193-198

Vývoj a dějiny archivního fondu

Fond Miloše Jiráňka pochází z nákupů u podniku Kniha, n.p. (AA 1490-1497, AA 1602, AA 1613, AA 2394, AA 2486, AA 2615-2623) a oddělení Dokumentace NG (AA 3497 a AA 4130). Velký soubor korespondence (AA 3880) byl vyčleněn z fondu Jiřího Kotalíka, dopis Miloše Jiráňka své ženě (AA 3892) byl převeden z fondu Jana Smetany. Ze Sbírký moderního sochařství NG byl získán vavřínový věnec z pohřbu (AA 3196).

Archivní charakteristika fondu

Písemná pozůstalost M. Jiráka není rozsáhlá. Jedná se hlavně o korespondenci rodinnou (především bratra Ladislava) a přijatou. Za pozornost stojí také soubor fotografií, mezi nimiž nechybí i Mařákova krajinářská škola, osobní Jirákovy fotografie či fotografie jeho díla.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyřazeny pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Alena Hájková roku 1994 a doplnila Lucie Večerníková v roce 2016. Je uložen pod přírůstkovými čísly AA 1490-1497, AA 1602, AA 1613, AA 2394, AA 2486, AA 2615-2623, AA 2869, AA 3020, AA 3196, AA 3497, AA 3880, AA 3892 a AA 4130.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/ll	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
Doklady – vlastní					
1	Předvolání k odvodu (poškozeno)	1 kus	1898	3880	1
2	Legitimace Spolku výtvarných umělců Mánes	1 kus	b. d.	1490	1
3	Imatrikulační list z Malířské akademie v Praze z roku 1894 (fotokopie)	1 kus	b. d.	2869	1
Korespondence – rodinná					
4	Herben Ivan – Jiránek Ladislav (bratr) Brno, 14. 11. 1936 Brno, 13. 1. 1937	2 ll	1936-1937	2618, 2619	1
5	Herben Jan – Jiránek Ladislav (bratr) Praha, 24. 5. 1928	1 list	1928	2617	1
6	Jiránek Ladislav (bratr) – Kratochvíl Václav (strýc) Praha, 23. 11. 1908	4 ll	1908	1496	1
7	Jiránek Miloš – Zedníková Antonína (manželka) Praha, 10. 3. 1906	3 ll	1906	3892	1
8	Kratochvíl Václav (strýc) – Jiránek Miloš Roma (Řím), 16. 4. 1891 Wien (Víděň), 19. 10. 1895 Červený Kostelec, 5. 7. 1911	7 ll	1891-1911	1494, 3880	1
9	Kratochvíl Václav (strýc) – Jiráňková Marie (roz. Kratochvílová) Wien (Víděň), 26. 6. 1888	2 ll	1888	1494	1
10	Kratochvíl Václav (strýc) – rodiče Miloše Jiráňka Roma (Řím), 17. 4. 1891	3 ll	1891	1494	1
11	Kratochvílová [nezjištěná] (teta) – rodiče Miloše Jiráňka b. m., b. d. (torzo)	2 ll	b. d.	1495	1
12	Myslбек Karel – Jiránek Ladislav (bratr) b. m., [1914]	1 list	[1914]	1492	1
13	Svoboda František X. – Jiránek Ladislav (bratr) Mníšek pod Brdy, 19. 2. 1936	1 list	1936	2621	1

14	Štech Václav Vilém – Jiránek Ladislav (bratr) b. m., 20. 11. 1936	2 ll	1936	2620	1
15	Vaníček Jindra – Jiránek Ladislav (bratr) b. m., b. d.	1 list	b. d.	2622	1
16	Konvolut bližze neurčené rodinné korespondence Praha, 21. 4. 1887 (odesílatelé Václav Kratochvíl a Miloš Jiránek) b. m., b. d. (torzo, odesílatelka teta Kratochvílová) b. m., b. d. (odesílatelky maminka a babička)	5 ll	1887, b. d.	1497	1
17	Sbírka kondolencí dopisy k úmrtí Miloše Jiráka zaslané jeho manželce (R. Bém, F. Drtina, J. Honsa, B. Kafka, J. Preisler, SVU Mánes)	7 ll	1911	1491, 2615, 2616	1

Korespondence přijatá – jednotlivci

18	Aleš Mikoláš [Praha], 27. 8. 1911, přiložena obálka (navštívenka) b. m., b. d.	2 ll 1 ob.	1911, b. d.	3880	1
19	Bílek František Chýnov, 30. 5. 1898 Praha, 29. 12. 1909	4 ll	1898, 1909	3880	1
20	Braunerová Zdenka Roztoky, 31. 1. 1898 Paris (Paříž), 7. 7. 1898 Roztoky, 20. 11. 1899 Praha, 20. 9. 1900 Telč, 2. 10. 1902 Roztoky, 20. 10. 1904 Roztoky, b. d. (pozdvánka na recitační večer veršů Karla Hlaváčka)	14 ll	1898-1904, b. d.	3880	1
21	Čermák Václav Praha, 26. 8. 1893 Pardubice, 4. 8. 1894 b. m., 22. 9. 1894 Geneve (Ženeva), 18. 7. 1896 b. m., 12. 9. 1896 Poddubí, 2. 8. 1897 b. m., 1. 9. 1897 b. m., 13. 9. 1897	57 ll	1893-1903, b. d.	3880	1

	b. m., 27. 7. 1898				
	Praha, 9. 9. 1903				
	Perlovice, 21. 12. 1903				
	b. m., b. d. (7x)				
	b. m., b. d. (navštívěnka)				
22	Dvořák Max Wien (Víděň), 12. 11. 1909	2 ll	1909	3880	1
23	Dyk Viktor b. m., 1. 12. 1909 b. m., 19. 7. 1910	2 ll	1909-1910	3880	1
24	Ertl Václav [Zbraslavice], 26. 8. 1910 (dopisnice) b. m., 8. 1. 1911 b. m., b. d.	3 ll	1910-1911, b. d.	3880	1
25	Fischer Otokar b. m., 2. 1. 1910 b. m., 17. 5. 1910 (dopisnice)	2 ll	1910	3880	1
26	Goll Jaroslav Dresden (Drážd'any), 19. 9. 1910 Dresden (Drážd'any), b. d. b. m., b. d.	4 ll	1910, b. d.	3880	1
27	Heinrich Arnošt Brno, b. d.	1 list	b. d.	3880	1
28	Herben Jan Praha, 18. 5. 1910	1 list	1910	3880	1
29	Heyrovská Clara b. m., b. d.	1 list	b. d.	3880	1
30	Hilbert Jaroslav b. m., b. d. (poškozeno)	2 ll	b. d.	3880	1
31	Hlaváč Bedřich Wien (Víděň), 15. 12. 1905	2 ll	1905	3880	1
32	Hlavica František Vsetín, 5. 8. 1904	1 list	1904	3880	1
33	Hodáčová Ada Brno, b. d.	2 ll	b. d.	3880	1
34	Hofbauer Arnošt	25 ll	1900-1904,	3880	1

	Praha, 10. 4. 1900			b. d.	
	b. m., 13. 3. 1901 (poškozeno)				
	Louny, 14. 2. 1902				
	Louny, 18. 2. 1902				
	b. m., 4. 9. 1902				
	Praha, 29. 9. 1902				
	b. m., 19. 6. 1903				
	Berlín, 22. 8. 1903				
	Praha, 6. 10. 1903				
	Praha, 21. 9. 1904				
	b. m., 3. 10. 1904				
	b. m., 1904				
	b. m., b. d.				
35	Honsa Jan	5 ll	1910, b. d.	3880	1
	Běstovice, 29. 4. 1910				
	Běstovice, 1. 9. 1910				
	b. m., b. d.				
36	Hostinský Otakar	1 list	1909	3880	1
	b. m., 19. 6. 1909				
37	Hudeček Cyril – Hudeček Jiří – Hudeček Jaroslav – Hudečková Kateřina	30 ll 4 ob.	1903-1910, b. d.	3880	1
	Velká, 29. 12. 1903				
	Kroměříž, 13. 11. 1904				
	b. m., 13. 2. 1905				
	b. m., 11. 6. 1905, přiložena obálka a památka na sv. biřmování				
	Kroměříž, 24. 9. 1905				
	[Kroměříž], 18. 2. 1906, přiložena obálka				
	Kroměříž, 21. 4. 1906				
	Kroměříž, 22. 10. 1906, přiložena obálka				
	[Kroměříž, 8. 10. 1910], přiložena obálka				
	Kroměříž, b. d.				
	b. m., b. d. (5x)				
38	Hynais Vojtěch	1 list	b. d.	3880	1
	b. m., b. d. (navštívenka)				
39	Janík František	2 ll	b. d.	3880	1
	b. m., b. d.				
40	Jareš Jaroslav	2 ll	1910	3880	1
	Praha, 5. 1. 1910				

41	Jaroš G. Praha, 25. 11. 1906 (dopisnice)	1 list	1906	3880	1
42	Jelínek Hanuš Paris (Paříž), 15. 11. 1909 Paris (Paříž), 29. 11. 1909 Paris (Paříž), 31. 12. 1909	6 ll	1909	3880	1
43	Jícha Václav Strážnice, 9. 5. 1910, přiložena obálka	2 ll 1 ob.	1910	3880	1
44	Jirásek Alois Praha, 16. 10. 1904 Praha, 2. 11. 1904	4 ll	1904	3880	1
45	Jung Václav A. Plzeň, 30. 9. 1909 Plzeň, 30. 11. 1909	4 ll	1909	3880	1
46	Kamper Jaroslav Praha, 3. 4. 1911	2 ll	1910	3880	1
47	Kepl Rudolf Paris (Paříž), 18. 6. 1910	2 ll	1910	3880	1
48	Kramář Vincenc Wien (Víděň), 30. 4. 1909 Wien (Víděň), 4. 5. 1909 Wien (Víděň), 28. 5. 1909 Wien (Víděň), 12. 6. 1909 Wien (Víděň), 14. 6. 1909 (zálepka) Wien (Víděň), 17. 6. 1909 Vysoké nad Jizerou, 31. 7. 1909 Wien (Víděň), 3. 8. 1909 Wien (Víděň), 10. 8. 1909 Vysoké nad Jizerou, 24. 8. 1909 Wien (Víděň), 30. 9. 1909, přiložena obálka Wien (Víděň), 8. 10. 1909 (zálepka) Wien (Víděň), 11. 10. 1909 Wien (Víděň), 13. 10. 1909 [Wien (Víděň)], 22. 10. 1909 (zálepka) Wien (Víděň), 17. 11. 1909 Wien (Víděň), 26. 11. 1909 Wien (Víděň), 13. 1. 1910 Wien (Víděň), 28. 1. 1910 Wien (Víděň), 6. 2. 1910	75 ll 1 ob.	1909-1910, b. d.	3880	1

	[Wien (Viedeň)], 11. 2. 1910 (dopisnice)				
	Wien (Viedeň), 13. 3. 1910				
	Wien (Viedeň), 16. 3. 1910				
	Wien (Viedeň), 11. 4. 1910				
	Wien (Viedeň), 16. 4. 1910				
	Wien (Viedeň), 16. 7. 1910 (dopisnice)				
	Wien (Viedeň), 9. 12. 1910				
	b. m., b. d. (5x)				
	b. m., b. d. (2x torzo)				
49	Kubín Otakar [Boskovice], b. d. (pohlednice)	1 list	b. d.	3880	1
50	Lažanský z Bukové Vladimír Chýše, 3. 3. 1910	1 list	1910	3880	1
51	Mašek Karel b. m., 21. 3. 1909 b. m., 27. 3. 1909 b. m., 7. 12. 1909	5 ll	1909	3880	1
52	Machar Svatopluk Wien (Viedeň), 25. 1. 1900	1 list	1900	3880	1
53	Mandel Cyril Kuželov, 25. 11. 1902	1 list	1902	3880	1
54	Marten Miloš Praha, 17. 10. 1904, přiložena obálka	1 list 1 ob.	1904	3880	1
55	Myslбек Josef Václav b. m., b. d. (navštívenka)	1 list	b. d.	3880	1
56	Neumann Stanislav Kostka Bilovice nad Svitavou, b. d.	2 ll	b. d.	3880	1
57	Novák Arne Praha, 2. 10. 1910 Praha, 18. 10. 1910	2 ll	1910	3880	1
58	Pacovský Emil Praha, 9. 3. 1919, přiložena obálka Praha, b. d.	3 ll 1 ob.	1919, b. d.	3880	1
59	Panajotov Kiro b. m., b. d. b. m., b. d.	4 ll	b. d.	3880	1
60	Pelnář Josef	1 list	1911	3880	1

	b. m., 20. 1. 1911				
61	Preisler Jan b. m., 12. 1. 1911 [Praha], b. d. (zálepka) b. m., b. d.	9 ll	1911	3880	1
62	Preissig Vojtěch b. m., 21. 9. 1905 b. m., 24. 9. 1905 Praha, 28. 2. 1906 Praha, 5. 12. 1906 b. m., 13. 12. 1906 Praha, 15. 12. 1906 Praha, 18. 12. 1906 b. m., 18. 12. 1906 (dopisnice) b. m., 11. 1. 1907 b. m., 16. 10. 1907 b. m., b. d.	13 ll	1905-1907, b. d.	3880	1
63	Rais Karel Václav Praha, 3. 5. 1910 Praha, 3. 6. 1910 b. m., 9. 6. 1910	3 ll	1910	3880	1
64	Růžička Rudolf New York, 12. 11. 1908 b. m., 1. 5. 1909 New York, 20. 12. 1909 [New York], 1910 (novoročenka), přiložena obálka New York, 1. 3. 1910 New York, 15. 8. 1910 New York, 16. 1. 1911 New York, 9. 7. 1911	24 ll 1 ob.	1909-1911	3880	1
65	Schwaiger Hanuš b. m., b. d. (2x)	2 ll	b. d.	3880	1
66	Slaviček Antonín Praha, 27. 4. 1904 Kameničky, 29. 10. 1904 Praha, b. d. b. m., b. d. (2x)	9 ll	1904, b. d.	3880	1
67	Strimpl Ludvík Barbizon, 22. 6. 1910	2 ll	1910	3880	1

68	Sucharda Stanislav b. m., 7. 2. 1910 b. m., b. d. (4x)	5 ll	1910	3880	1
69	Šimák Bohumil b. m., 6. 10. 1894	1 list	1894	1497	1
70	Španiel Otakar Paris (Paříž), 5. 6. 1909	4 ll	1909	3880	1
71	Špillar Karel b. m., 4. 2. 1909	3 ll	1909	3880	1
72	Štech Václav Vilém b. m., 1. 8. 1910 (pohlednice)	1 list	1910	3880	1
73	Štursa Jan Praha, 19. 7. 1911	2 ll	1911	3880	1
74	Švabinský Max b. m., 20. 1. 1907 b. m., 20. 2. 1908 b. m., 24. 2. 1908 Praha, 18. 3. 1908 Praha, 4. 5. 1908 Praha, 9. 5. 1908 Praha, 15. 2. 1909 Praha, 8. 2. 1910 (navštívenka) Česká Třebová, 3. 1. 1910 b. m., b. d. (4x)	17 ll	1907-1910, b. d.	3880	1
75	Švagrovský August b. m., 13. 3. 1902 (navštívenka) Praha, 20. 7. 1903 Opatija, 30. 9. 1903 b. m., 23. 12. 1903 (navštívenka)	6 ll	1902-1903	3880	1
76	Šusta Josef b. m., 18. 2. 1909 b. m., 30. 3. 1909 [Praha, 3. 4. 1910] (dopisnice)	3 ll	1909-1910	3880	1
77	Táborský František Petrohrad, 2./15. 3. 1910 Petrohrad, 29. 3. 1910 Petrohrad, 12./25. 5. 1910 Petrohrad, 25. 5./7. 6. 1910	11 ll	1910	3880	1

Praha, 25. 10. 1910

78	Thon Jan
b. m., 16. 2. 1910
b. m., 29. 5. 1910
b. m., 8. 6. 1910	7 ll	1910	3880	1
79	nezjištěný
b. m., b. d. (franc., navštívenka Miloše Jiráňka)	1 list	b. d.	3880	1

Korespondence – odeslaná

(adresát na druhém místě v nominativu)

80	Jiráňek Miloš – Jeřábek Josef
[Praha], 28. 4. 1910 (dopisnice)
Praha, 27. 5. 1911
Praha, 31. 5. 1911
Praha, 13. 6. 1911	6 ll	1910-1911	1613	1
81	Jiráňek Miloš – nezjištěný
b. m., b. d. (navštívenka)	1 list	b. d.	1493	1
82	Jiráňek Miloš – nezjištěný
b. m., b. d. (navštívenka)	1 list	b. d.	1493	1
83	Jiráňek Miloš – nezjištěný
b. m., b. d. (navštívenka s kresbou)	1 list	b. d.	1497	1
84	Jiráňek Miloš – nezjištěný
Praha, 21. 11. 1910	2 ll	1910	1613	1
85	Jiráňek Miloš – nezjištěný
b. m., b. d. (koncept, franc.)	2 ll	b. d.	3880	1
86	Jiráňek Miloš – nezjištěný
b. m., 18. 12. 1907	2 ll	1907	3880	1
87	Jiráňek Miloš – nezjištěný
b. m., 12. 4. 1906	1 list	1906	3880	1
88	Jiráňek Miloš – nezjištěný
b. m., b. d. (torzo)	1 list	b. d.	3880	1
89	Jiráňek Miloš – nezjištěný
b. m., b. d. (torzo)	1 list	b. d.	3880	1
90	Jiráňek Miloš – nezjištění
b. m., asi 1897	2 ll	asi 1897	3880	1

Rukopisy – vlastní

91	Nekrology Antonína Slavíčka	2 ks	1910	2486	1
----	-----------------------------	------	------	------	---

Rukopisy – cizí

92	Opisy dopisů Miloše Jiráka z let 1901-1906	47 ll	b. d.	3880	1
----	--	-------	-------	------	---

93	Bohuslav Taraba – Příspěvek k podobizně Miloše Jiráka	2 ks	b. d.	2623	1
----	---	------	-------	------	---

94	Bohuslav Taraba – Miloš Jiránek	2 ks	b. d.	2623	1
----	---------------------------------	------	-------	------	---

Výtvarné práce – cizí

95	Podobizna Jaroslava Vrchlického s věnováním Miloši Jirákově (zarámováno)	1 kus	1904	3256	26/04
----	--	-------	------	------	-------

96	Ex libris Jaroslava Vrchlického	2 ks	b. d.	1490	1
----	---------------------------------	------	-------	------	---

Fotografie

97	Mařákova krajinářská škola	1 kus	[1895]	1602	2
----	----------------------------	-------	--------	------	---

98	Fotografie M. Jiráka s věnováním Williamu Ritterovi	2 ks	1897	3020	2
----	---	------	------	------	---

99	Fotografie náhrobku na Olšanských hřbitovech	1 kus	1965	2394	2
----	--	-------	------	------	---

100	Osobní fotografie	3 ks	b. d.	1899, 3020, 3497	24/13 2
-----	-------------------	------	-------	------------------------	------------

101	Fotografie díla	102 ks 6 neg.	b. d.	4130	2
-----	-----------------	------------------	-------	------	---

Varia

102	Vavřínový věnec obce Lužec nad Vltavou Miloši Jirákově v zasklené vitrině	1 kus	b. d.	3196	24/00
-----	---	-------	-------	------	-------

Tiráž

Miloš Jiránek (*1875 – †1911) soupis osobního fondu

časový rozsah fondu: 1887-1911 (1965)

počet evidenčních jednotek: 2 kartony + velké formáty

počet inventárních jednotek: 102

rozsah v bm: 0,24 bm

stav ke dni: 1. 12. 2016

jméno zpracovatele: Alena Hájková, Lucie Večerníková

číslo evidenčního listu NAD: 43

číslo evidenční pomůcky: 131

počet stran: 14

schválil dne: 5. 12. 2016